SANT PERE DE RIBES

festa major de Sant Pau 2013

festa major de Sant Pau 2013

SANT PERE DE RIBES

Pàg. 1 **La il·lusió d'un poble**
Salutació de Joel Sans, regidor de Cultura

Pàg. 2 **Fem que la festa continuï ben viva!**
Salutació de la Comissió de Balls Populars

Pàg. 3 Programa d'actes

Pàg. 7 Balls populars

Pàg. 8 VIII Concurs Fotogràfic **"Objectiu Sabre"**

Pàg. 9 Notes i agraïments

Pàg. 10 Col·laboracions

Pàg. 14 Separata **L'ESCOLA A RIBES A FINALS DEL SEGLE XIX: recordant el MESTRE JOAN CORRALES i MIRALLES**, a càrrec de Gerard Coll Milà i Míriam Ojeda Martínez

Pàg. 35 Col·laboracions

La il·lusió d'un poble

Benvolguts veïns i veïnes de Sant Pere de Ribes,

La il·lusió és aquella imatge que projecten els sentits moltes vegades allunyada de la realitat, però alhora molt present i, com és el cas de la Festa Major de Sant Pau, molt persistent. Una il·lusió real que neix de la voluntat verdadera de seguir creient en la força d'aquest sentiment que projecta la nostra gent.

La Festa Major de Sant Pau 2013 vol retre homenatge al món educatiu, a totes aquelles persones que han dedicat la seva vida a ensenyar, a formar, a instruir els nostres infants per tal d'aconseguir el desenvolupament integral de la seva personalitat. Al món educatiu volem, doncs, dedicar la nostra separata d'enguany realitzada per Gerard Coll i Míriam Ojeda, que porta per títol: L'escola a Ribes a finals del segle XIX: Recordant el Mestre Joan Corrales i Miralles. A ells moltes gràcies per la feina feta.

La nostra pregonera, veïna de Puigmoltó, donarà veu al seu Pregó. Un passeig per la vida de Teresa Puig, que ha exercit durant molts anys la tasca educativa al nostre municipi. Les seves experiències viscudes i abundants seran recordades i ens acompanyaran aquesta Festa Major de Sant Pau 2013.

L'autor de la portada que donarà aixopluc al nostre programa és en Daniel Esteve. Un autor novell de les arts gràfiques que dibuixa amb el seu pinzell una característica topografia plena d'energia.
Així doncs, volem amb aquest gest, anar plegats, cultura i educació, per formalitzar l'enllaç d'unió entre dues fonts on rau la vertadera, rica i extensa saviesa.

I a partir d'aquest homenatge tan especial seguiran les nostres cercaviles dels Balls Populars, les seves exhibicions, el foc, les actuacions i tot un reguitzell d'actes propis de la nostra, tan especial, Festa Major de Sant Pau.

Entre els actes a destacar, n'hi ha un de singular i que m'agradaria presentar: un ribetà de renom, l'Esteve Molero i el seu Sextet amb un solista de tenora que combinen magistralment peces de jazz amb la música tradicional catalana.

Només em resta agrair l'esforç de tots, la vostra dedicació, el vostre desig.

Gràcies per la vostra implicació. Comissió de Balls, colles de Foc, entitats culturals, tècnics de Cultura de l'Ajuntament de Sant Pere de Ribes, gràcies i en definitiva, a tots els actors principals de la Festa Major de Sant Pau MOLTES GRÀCIES.
Visca Sant Pau 2013!!

Joel Sans i Cuadrat

Festa Major de Sant Pau 2013

SANT PERE DE RIBES

Fem que la festa continuï ben viva!

Ens trobem de nou a les portes de Sant Pau, la festa major d'hivern, que any rere any, omple els carres de Ribes, de festa i tradició. Ha estat una tardor feixuga, amb esforços sense fruit per desmerèixer la nostra cultura, les nostres arrels i els sentiments més vius que ens empenyen a creure en aquesta terra, en la seva força i en la seva estima, per una cultura única i ferma. No podem caure en el desànim, ja que la tradició més viva perdura quan els qui la vivim cada dia, hi creiem.

Doncs benvinguda una nova festa, la festa dels ribetans que malgrat el fred de l'hivern surten al carrer per commemorar el seu patró. Una festa de xics i grans que enlluerna la vida del nostre poble i que ens demostra que lluitar per la nostra cultura, és de merescut compliment.

Sortim al carrer i fem que balladors i balladores sentin l'aixopluc de tots els qui estimem les tradicions més arrelades al nostre territori. Per un instant, deixem els malsons de la crisi i visquem la nostra festivitat amb alegria, que ningú ens podrà rebatre l'estima cap al nostre poble.

Visca la Festa Major, visca Sant Pau!

Comissió de Balls Populars

Actes de Sant Pau 2013

Divendres 11 de gener

A la Sala Polivalent de la Biblioteca Manuel de Pedrolo: **Inauguració de l'exposició Casal de Ribes: Mostra col·lectiva de pintures**.
Es podrà visitar fins al 23 de gener.
Organitza: Servei de Cultura.

Dissabte 12 de gener

A les 12 h, a la Sala Polivalent de la Biblioteca Manuel de Pedrolo: **PRESENTACIÓ DEL PROGRAMA DE FESTES DE SANT PAU 2013**.
També es presentarà la portada del programa, a càrrec del dissenyador local **Daniel Esteve Carbonell**, i la separata **L'ESCOLA A RIBES A FINALS DEL SEGLE XIX: RECORDANT EL MESTRE JOAN CORRALES I MIRALLES**, a càrrec de **Míriam Ojeda Martínez** i **Gerard Coll Milà**.

A les 20 h, amb inici a La Tratto:
CORREBARS amb GRALLERS.
Organitza: Coordinadora de Barraques de Ribes.

Diumenge 13 de gener

De les 10 a les 14 h, a la plaça Maria Mercè Marçal: **TROBADA D'INTERCANVI DE PLAQUES DE CAVA**. Es presentaran dues ampolles de cava de Can Ramon amb plaques amb motius de Festa Major, realitzades per **Cristòfol Almirall**.
Organitza: Associació de Veïns Barri del Palou.

Divendres 18 de gener

A les 18 h, a la Sala d'Audiovisuals de la Biblioteca Manuel de Pedrolo:
Tardes Literàries, a càrrec de **Sílvia Romero**.
Sobre el llibre *Bruixes*, de Mercè Foradada.
Organitza: Servei de Cultura.

A les 19 h, a la Sala Polivalent de la Biblioteca Manuel de Pedrolo, **Conferència: *Sant Pau. L'experiència de l'administrador i de l'ermità***. Amb **Magí Mestre** i **Xavier Puig**.
Organitza: Grup d'Acció Cultural de Ribes

Dissabte 19 de gener

A les 12 h, a la Sala Polivalent de Can Puig:
PREGÓ DE FESTA MAJOR a càrrec de **Teresa Puig Bisbal**, mestra jubilada i activa col·laboradora de les festes de Puigmoltó.
A continuació, a la placeta davant la Masia de Can Puig: **CONCERT VERMUT** amb els **Grallers de Ribes** i l'associació de comerciants ***Fem Ribes***.

A les 18 h, **CONVIT AL CORREFOC** a càrrec de les colles timbaleres.
Recorregut: plaça de la Vila, c. Ajuntament, pl. de la Font, c. Major, c. de Jaume Balmes, c. Nou, ctra. de Sitges, pl. del Centre i pl. de la Vila.

A les 19 h, **CORREFOC** amb la participació de **Ball de Diables de Ribes, Diables de Ribes Colla Jove, Drac de Ribes**, més colles convidades.
Recorregut: plaça de la Vila, plaça del Centre, c. del

Pi, c. d'Ildefons Cerdà, c. de Sant Isidre, c. Nou, c. de Jaume Balmes, c. Major, plaça de la Font, c. de Sant Pere, c. Comerç i plaça Marcer, on hi haurà l'**ENCESA FINAL**.

A les 19 h, al Centre Cultural l'Escorxador:
Recital de poesia *"Por un puñado de versos"*.
A càrrec d'**Antonio Martínez Juárez**.
Organitza: Cor Literari del Garraf.

Diumenge 20 de gener

A les 10 h, **ANADA A SANT PAU INFANTIL**.
Recorregut: plaça de la Vila, c. de mossèn Andreu Malgà, c. de Canyelles, camí de Sant Pau.
Col·labora: Pastisseria Serarols Nin.
A continuació, **BAIXADA DE SANT PAU**
Recorregut: camí de Sant Pau, c. de mossèn Andreu Malgà, c. de Canyelles, plaça de la Vila.
En arribar a la Plaça de la Vila, **Exhibició dels balls populars**.

A les 18 h, al Centre Parroquial:
Concert d'Esteve Molero Sextet *introducing Jordi Guixé, tenora*. Organitza: Servei de Cultura.

Dimecres 23 de gener

A les 18 h, a la Sala Infantil de la Biblioteca Manuel de Pedrolo:
Hora del conte, amb la **Cesca Mestres** *La Màgia dels colors* de la col·lecció Ginjoler, d'El Cep i la Nansa Edicions. Per a nens i nenes a partir de 3 anys.
Hora del conte amb llengua de signes catalana.
A continuació hi haurà un taller d'aprenentatge de signes. Organitza: Servei de Cultura

VIGÍLIA DE SANT PAU: dijous 24 de gener de 2013

A les 12.45 h, des de l'entitat fins a la plaça Marcer **Baixada dels grallers**.
Organitza: Ger

A les 13 h, a la plaça Marcer: **Disparada de morterets, traca i repic de campanes.**

A les 13.15 h, **Cercavila dels Balls infantils.**
Recorregut: plaça Marcer, carrer Nou, carrer de Jaume Balmes, carrer Major, pl. de la Font, carrer de l'Ajuntament i plaça. de la Vila.

A les 14.15 h, a la plaça de la Vila: **Exhibició dels balls populars infantils**.

A les 16 h, Ballada per les masies del poble a càrrec de la **Colla Gran del Ball de Bastons** amb el recorregut: Rectoria Vella, masia del Montgròs, la Serra, can Climent, El Mur, can Fontanals, Puigmoltó i can Roig de les Torres.
A les 17.30 h, **Cercavila dels Balls Populars**.

Recorregut: des de davant del Redós de Sant Josep i Sant Pere (cruïlla Dr. Marañón i av. de Josep i Pere Jacas), c. de Jaume Balmes, c. Major, pl. de la Font, c. de Sant Pere, pl. de la Vila, pl. del Centre, c. del Pi, c. d'Ildefons Cerdà, c. de Sant Isidre, c. Nou i pl. Marcer.

A les 20 h a la plaça Marcer: **Ballada conjunta de les colles de Bastons i Versos dels Diables de la Colla Jove i Ball de Diables de Ribes**.
En finalitzar, les colles faran una **Encesa conjunta**.

De les 0 a les 6 h, al pavelló de Ribes:
Ball de la Vigília amb ***The Fabulous Marauders, La Glamour Band*** i ***DJ Bulmapop***.

SANT PAU: divendres 25 de gener de 2013

A les 7.45 h, a la plaça Marcer: **Cercavila Matinal**
Recorregut: pl. Marcer, carrer Nou, c. de Sant Isidre, c. d'Ildefons Cerdà, c. dels Comtes de Barcelona, c. Milana, c. del Palou, c. de Jesús (dels Pous), c. d'Olivella, c. del Pi, c. d'Ildefons Cerdà fins a l'escola El Pi.

A les 8.30 h, a l' Escola El Pi
Esmorzar Balls Populars.

A les 9.30, des de l'escola El Pi i fins a la plaça de la Vila: **Toc de timbals**.

A les 9.45 h, **Anada a Sant Pau**.
Recorregut: plaça de la Vila, c. de mossèn Andreu Malgà, c. de Canyelles, camí de Sant Pau i era de l'ermita.

A les 11 h a l'Ermita de Sant Pau:
Missa concelebrada. Presidida pel rector de la Parròquia de Ribes, mossèn **Jesús Mañé i Montserrat**.
Pronunciarà l'homilia mossèn **Fermín Martín**, rector de la Parròquia de les Roquetes.

A les 12 h, **Pilar dels afeccionats castellers del poble** i a continuació, **Baixada de Sant Pau** seguint el recorregut: Camí de Sant Pau, c. de mossèn Andreu Malgà, c. de Canyelles, plaça de la Vila.

A les 13.45 h, a la plaça de la Vila:
Exhibició dels Balls Populars i Versos dels Cercolets, Pastorets i Ball de Gitanes de Ribes.

A les 14.45 h, sota les voltes de la plaça de la Vila:
Vermut Popular.

A les 19 h, al pavelló de Ribes **Concert de Festa Major** amb ***La Chatta Orquestra.***

A les 20.30 h, al pavelló de Ribes:
Ball de Festa Major amb ***La Chatta Orquestra***.

Dissabte 26 de gener

A les 23.30 h, al pavelló de Ribes:
Trakasound amb Bugies, Skarface i Dj George Dread. Organitza: Ball de Diables de Ribes, Diables de Ribes Colla Jove i Servei de Joventut.

Diumenge 27 de gener

A les 11 h, a les pistes de tennis de Can Macià:
VINE I JUGA, quatre partits de dobles per participant. Activitat oberta a tothom.
Organitza: Club Tennis Ribes.

A les 17 h, al pavelló de Ribes:
FESTA DE LA GENT GRAN
Organitza: Regidoria d'Atenció a la Gent Gran.

De l'1 al 23 de febrer

A la Sala Polivalent de la Biblioteca Manuel de Pedrolo: Exposició ***Auques penedesenques***
Inauguració divendres 1 de febrer.
Organitza: Grup d'Acció Cultural de Ribes.

Divendres 1 i dissabte 2 de febrer

Durant la tarda de divendres i dissabte tot el dia, al pavelló de Ribes: **IX TROFEU NACIONAL SANT PAU**.
Organitza: Club Patinatge Artístic Ribes.

Dissabte 2 de febrer

A les 12 h, a la Sala Infantil de la Biblioteca Manuel de Pedrolo:
Contes amb la **Gisela Llimona**: *La Maleta dels pirates honrats i els llops bons*.
Per a nens i nenes a partir de 4 anys.
Organitza: Servei de Cultura.

A les 13 h, a la Sala Polivalent de la Biblioteca Manuel de Pedrolo: **Presentació amb caminada** del llibre *Garraf*, de **Joan Carles Borrego**.

A les 9.30 h. sortida des de la plaça Maria Mercè Marçal. Caminada ***Els Jugadors*** (durada aproximada de 2 a 3 hores).
Organitza: Grup d'Acció Cultural de Ribes.

A les 19 h, al Centre Cultural l'Escorxador
Homenatge al fotògraf Robert Capa, en motiu del centenari del seu naixement.
Acte presentat per **Juan Ramón Chías**.
Organitza: Cor Literari del Garraf.

Diumenge 3 de febrer

De les 8 a les 15 h, al pavelló de Ribes:
II Torneig d'Handbol de Sant Pau.
Organitza: Club Handbol Ribes.

Divendres 15 de febrer

A les 18 h, a la Sala Polivalent de la Biblioteca Manuel de Pedrolo:
Tardes literàries a càrrec de **Sílvia Romero** Sobre el llibre *El Sol dels Scorta*, **de Laurent Gaudé**. Organitza: Servei de Cultura.

Dissabte 16 de febrer

A les 19 h, al Centre Cultural l'Escorxador:
Tertúlia literària *"L'edat d'or de la ciència ficció"*.
Acte presentat per **Ignacio Ríos**.
Organitza: Cor Literari del Garraf.

Diumenge 17 de febrer

A les 9 h, des de la plaça Marcer:
CAMINADA POPULAR AL MONTGRÒS.

A les 10 h. **46è CROSS DE SANT PAU** amb inscripció gratuïta. Organitza: Atletisme Ger.

Diumenge 24 de febrer

A les 9 h, des del costat del pavelló de Ribes: **20ª TROBADA DE BTT CROSS DE SANT PAU** amb inscripció gratuïta.
Organitza: Club Ciclisme Ger

Dimecres 27 de febrer

A les 19.30 h, a la sala polivalent de la Biblioteca Manuel de Pedrolo: **Lliurament de premis i inauguració de l'exposició fotogràfica Objectiu Sabre: Sant Pau 2013**. Es podrà visitar fins al 15 de març. Organitza: Servei de Cultura.

COLLES INFANTILS

1.	Drac Petit	Miquel-Muç Vall
2.	Diables petits	Dolors Pascual
3.	Diables Colla Infernal	Josep Graells
4.	Panderos	Núria Cererols
5.	Cercolets	Debora Narbón
6.	Cascavells	Elisenda Castell
7.	Panderetes	Mª Carmen Gavaldà
8.	Pastorets	Mònica Caro
9.	Bastoners	Lluís Gallego
10.	Bastoners	Norberta Muniategui / Gemma Hernández
11.	Gitanes del Penedès	Gemma Díaz

COLLES ADULTES

1.	Ball de Diables de Ribes	Xavier Coll
2.	Diables colla Jove	Francesc Pérez
3.	Dimonis de Ribes	Maria Giralt/Albert Domingo
4.	Drac de tres caps	Dídac Fuentes
5.	Gegants (Pere i Paula)	Josep Albà
	Gegants (Andreu i Marina)	Lluís Molina
6.	Cabeçuts de Ribes	Joan Font
7.	Cercolets	Laia Rossell /Ariadna Miret
8.	Pastorets	Sergi Reina
9.	Panderetes	Alba Abia
10.	Bastoners	Núria Giralt
11.	Bastoners	Anna Picas
12.	Bastoners	Marc Roig
13.	Ball de cintes	Ariadna Vall
14.	Bastoners	Mercè Juliachs
15.	Bastoners	Rosa Butí
16.	Bastoners	Míriam Ojeda
17.	Gitanes del Penedès	Sara Marín
18.	Bastoners	Mari Pau Fernández
19.	Bastoners	Lluís Gallego
20.	Gitanes de Ribes	Isabel Mestre
21.	Bastoners	Albert Roig

festa major de Sant Pau 2013

SANT PERE DE RIBES

VIII CONCURS DE FOTOGRAFIA "OBJECTIU SABRE"

1 La participació és lliure i oberta a tothom, excepte als guanyadors de l'anterior edició del concurs.

2 La temàtica a l'entorn de la qual han de versar les fotografies és la Festa Major de Sant Pau 2013. Se n'acceptarà qualsevol motiu sempre que s'hi inspiri i no suposi la difusió de valors negatius com ara la xenofòbia, l'incivisme, etc.

3 Els treballs es presentaran sobre suport rígid de 50x50 cm i caldrà que respectin les mides de 18x24 cm com a mínim i 30x45 cm com a màxim.

4 Es podran presentar un màxim de 3 fotografies per participant.

5 Dipositades en un sobre gran, cada fotografia portarà un títol individual i s'agruparan en col·lecció per afinitat temàtica sota un lema comú. Les dades de l'autor – nom, adreça i telèfon – figuraran en un petit sobre tancat dins del gran.

6 El termini per al lliurament de fotografies és fins al divendres 8 de febrer de 2013.

7 Dins d'aquest període, les fotografies es recolliran a l'Oficina d'Atenció Ciutadana de l'Ajuntament i a la Biblioteca Manuel de Pedrolo, en horari d'atenció al públic.

8 El jurat estarà format per persones amb trajectòria consolidada en el món de la fotografia i també per la persona guanyadora de l'edició 2012 del Concurs Objectiu Sabre. El veredicte serà inapel·lable.

9 Es concedirà un primer premi dotat amb 150 € i dos accèssits, sense remuneració econòmica.

10 Només s'atorgarà un premi per participant. Si el jurat ho cregués oportú algun dels premis, o tots plegats, podrien quedar deserts.

11 El dimecres 27 de febrer a les 19.30 h es durà a terme el lliurament de premis a la Sala Polivalent de la Biblioteca Manuel de Pedrolo. Aquest acte donarà també inici a l'exposició de tots els treballs presentats, que es podrà visitar fins al 15 de març a la Sala Polivalent de la Biblioteca Manuel de Pedrolo de dilluns a divendres de 15.30 a 20.30 h, i dimarts, dijous i dissabtes de 10 a 14 h.

12 Els autors de les obres no guanyadores podran recuperar els originals adreçant-se al Servei de Cultura (masia Can Puig. Carrer Major, 110) del 25 de març al 19 d'abril de 2013 (ambdós inclosos). Les obres que no hagin estat recollides pels seus autors dintre d'aquest termini passaran a ser propietat del fons fotogràfic de l'Arxiu del Comú de Ribes i l'Ajuntament en podrà fer ús posterior en les seves publicacions i edicions.

13 L'Ajuntament de Sant Pere de Ribes serà el propietari de les fotografies guanyadores, les quals s'incorporaran al fons fotogràfic de l'Arxiu del Comú de Ribes i en podrà fer ús posterior en les seves publicacions i edicions.

14 La participació en el concurs suposa la plena acceptació de les bases.

15 Qualsevol cas no previst serà resolt per l'organització.

PROTAGONISTES

La portada del programa de festes és obra del dissenyador local Daniel Esteve Carbonell.
La separata L'ESCOLA A RIBES A FINALS DEL SEGLE XIX: recordant el MESTRE JOAN CORRALES i MIRALLES és de Gerard Coll Milà i Míriam Ojeda Martínez.
La pregonera d'aquest Sant Pau és Teresa Puig Bisbal, mestra jubilada i activa col·laboradora de les festes de Puigmoltó.

AGRAÏMENTS

L'Ajuntament agraeix la participació i la col·laboració de totes les persones i entitats que fan possible la Festa Major:
ADF Sant Pere de Ribes (Agrupació de Defensa Forestal)
Assemblea de Balls Populars de Ribes
Pirotècnia Igual
Giravi
Xavier Puig, ermità de Sant Pau
Legends Tavern
Entitats i persones col·laboradores
Servei Local de Català
Personal de Cultura, Governació i Espai Públic

NOTES

Enguany els balls de Festa Major es duran a terme al pavelló poliesportiu.
Qualsevol canvi en la programació serà notificada tan aviat com sigui possible.

RECOMANACIONS

Agrairem puntualitat als participants en les activitats de Festa Major.
Per a un millor funcionament de la cercavila dels balls populars i per tal d'evitar desperfectes als vehicles, eviteu aparcar als carrers i places del recorregut i seguiu les instruccions de la Policia Local. L'Organització no es farà responsable de possibles desperfectes a vehicles que no hagin seguit les instruccions donades.
Us animem a assistir a tots els actes que organitzen les entitats del nostre poble.

MESURES DE SEGURETAT DAVANT LA PIROTÈCNIA

Per evitar danys personals o materials, es recomana seguir les mesures de seguretat següents allà on es realitzi l'actuació dels grups de foc:

1. Per al veïnat i comerciants

- Manteniu portes i finestres tancades, persianes abaixades, aparadors i vidres protegits i tendals recollits, i no tingueu roba estesa o altres elements com banderes, etc.
- No col·loqueu cap element que pugui obstaculitzar el desenvolupament de l'actuació o el pas fluid de la gent (testos, taules, cadires, etc.).
- No llanceu aigua fins que no hagi acabat l'actuació atès que la pólvora mullada pot tenir efectes imprevisibles.
- No encengueu foc ni fumeu a prop de les bosses o contenidors del material pirotècnic.

2. Per a qui vulgui participar-hi

- Porteu roba de cotó preferiblement vella, amb mànigues i pantalons llargs, i coll tancat.
- Porteu un barret que us cobreixi tot el cap i mocador de cotó al coll.
- Porteu un calçat adequat, còmode i tancat.
- No demaneu al veïnat que llanci aigua fins que no hagi acabat l'actuació.
- No envaïu l'espai on el grup de foc fa l'actuació i no agafeu ni destorbeu cap dels seus membres.
- Seguiu en tot moment les indicacions dels integrants del grup de foc i dels serveis d'ordre públic.

CRÈDITS

Disseny i maquetació: Joan Rosquellas Gil
Impressió i publicitat: Pin-Ups
Autor portada: Daniel Esteve Carbonell
Autors de la separata: Gerard Coll Milà i Míriam Ojeda Martínez
Edita: Ajuntament de Sant Pere de Ribes

Festa Major de Sant Pau 2013

SANT PERE DE RIBES

Organitza

Ajuntament Sant Pere de Ribes

Col·labora

Diputació Barcelona

Gerard Coll Milà - Míriam Ojeda Martínez

L'Escola a Ribes a finals del segle XIX: Recordant el mestre Joan Corrales i Miralles

Llista d'alumnes de l'Escola nº. 2, l'any 1886

Portada: El mestre Corrales amb els seus alumnes de Ribes, aprox. 1894.
(Foto cedida per la família Mestre - Raventós)

A tall d'introducció

Parlar d'una persona del segle XIX que no ha esdevingut un personatge de transcendència històrica és complicat. La manca d'informació sumada a la poca documentació existent dificulta la investigació. Aquest és purament un treball de documentació arxivística. Gràcies a una acurada recerca s'ha investigat l'escola a finals del segle XIX a través d'un mestre que va tenir el poble durant dotze anys. La recerca de la seva figura ha permès explicar com era l'escola en aquell moment, i comprovar que va ser un personatge que va marcar la vida de molts joves ribetans que aleshores estudiaven.

Recuperar la vida del mestre Corrales ha significat recuperar part de la història del nostre poble. La investigació ha permès endinsar-nos en com era l'escola de llavors, conèixer els valors que els mestres ensenyaven, i veure la importància de la tasca educativa, no tan sols des de la perspectiva docent sinó també des de la perspectiva humana.

En un context com l'actual on la cultura i l'educació, com molts altres aspectes de la societat, estan en hores baixes amb aquest treball es vol reivindicar la figura dels/les mestres, professors/es i educadors/es. Unes figures vitals en la difusió dels coneixements i valors així com d'acompa-nyament en el creixement dels infants i que són referents per aquests petits i joves que han d'esdevenir el futur de la societat.

Antigament, quan gairebé ningú estudiava, el mestre era el savi, el difusor de les idees, una persona venerada i admirada per tothom. El mestre era el referent del poble. Ribes a finals del segle XIX era un petit poble rural que rondava els dos mil habitants, distribuïts a més del poble de Ribes pels veïnats de les Parellades, Sota-ribes, la Coma, Puigmoltó, les Torres, el Carç, Vilanoveta i altres masies disseminades.

En aquell moment la majoria de la població vivia dels productes de la terra, i la vinya va esdevenir el producte de màxima explotació i riquesa gràcies a la seva exportació fins a l'arribada de la fil·loxera. El retorn de ribetans que emigraren a Cuba buscant riquesa i negocis propicià la construcció per part d'aquests de cases amb uns trets característics, conegudes com "cases d'americano". Així mateix el 1881 es començà a fer realitat el projecte d'eixample, que comportà l'obertura de nous carrers, com els actuals carrers Nou, Balmes o plaça Marcer, i la posterior construcció de noves edificacions com la Casa de la Vila l'any 1893 o el Redós de Sant Josep i Sant Pere l'any 1899. D'aquesta manera el poble va créixer allunyat del primitiu nucli de Sota-ribes, iniciant la configuració que té en l'actualitat.

Recuperar la vida del mestre Corrales ha significat recuperar part de la història del nostre poble

Joan Corrales i Miralles

Joan Corrales i Miralles

Joan Corrales i Miralles va néixer a la ciutat de Saragossa el 23 de juny de 1856, fill de Liborio Corrales, d'origen asturià, i de Francesca Miralles, filla de Tàrrega. Fill únic i de família humil, els pares van fer molts esforços perquè el seu fill pogués estudiar a la seva ciutat natal. Ja l'any 1872, durant la tercera Guerra Carlina, la família Corrales vivia al poble de Sants.

Corrales cursà els seus estudis a l'Escola de Magisteri de Barcelona, on s'enamorà de Pepeta Tubau, de família benestant, i que també estudiava l'ofici de mestra. Ell tenia 17 anys i ella 16. L'enamorament va ser instantani i el juny de 1873 demanà la mà de Pepeta[1].

El 3 de setembre de 1880 obtingué el títol de mestre i passà a ocupar una plaça d'interinatge a Sants. Posteriorment passà a exercir de mestre en una escola de la part alta de Barcelona[2]. En aquesta època aquestes escoles estaven ocupades per fills de notables burgesos de Barcelona, un ambient que quedava ben allunyat dels seus orígens humils. Durant el curs 1882 un personatge socialment significatiu es queixà de les qualificacions del seu fill, posades pel mestre, a la Direcció del centre, i aquesta li demanà que rectifiqués les notes per la necessitat pròpia de l'escola. El mestre contestà que la seva consciència no li permetia donar bona nota a qui no ho mereixia. Llavors el director el va felicitar per la seva excel·lent vocació de mestre, però no era l'adequada per a la prosperitat de la mateixa escola[3].

El director li recomanà fer oposicions a l'escola pública, "on a més de dedicar els seu saber als fills dels més necessitats, sempre tindria la llibertat per actuar segons el seu criteri de justícia[4]". Aquest fet va motivar que Joan Corrales estudiés oposicions l'any 1883. Després de guanyar la plaça el 31 d'octubre de 1883 prengué possessió de la seva nova destinació: Sant Pere de Ribes.

"En el salon de sesiones de esta casa Consistorial se reunieron los Sres. De la Junta local de Instrucción bajo la presidencia del Sr. Alcalde Constitucional D. José Carbonell y Jacas, á fin de celebrar sesiones, con el objeto de tratar los asuntos mas urgentes del ramo que tiene á su cargo, segun acuerdo del dia de ayer. (...)

Acto seguido diose lectura de dos comunicaciones de la Exma. Junta provincial de Instrucción de fecha 13 de Octubre, participando al Sr, Presidente de esta local, el nombramiento de D. Juan Corrales y Miralles y de Rita Luque Maestros en propiedad de las escuelas, 2ª de niños y la de niñas de este

El 31 d'octubre de 1883 prengué possessió de la seva nova destinació: Sant Pere de Ribes

1 - Notes familiars. Joan Corrales i Miralles: Comentaris sobre la seva vida.

2 - BARRASA, J. L i CALERO, R: *Esplugues i l'Ensenyament (segle XIX–XX)*. Ajuntament d'Esplugues de Llobregat, 2007.

3 - Notes familiars. Joan Corrales i Miralles: Comentaris sobre la seva vida.

4 - BARRASA, J. L i CALERO, R. (ja citat) P.102

pueblo y tomando al Sr. Presidente la palabra manifestó á la junta que habiéndose presentado los expresados Sres. Profesores á tomar posesión, él en nombre de la Junta se la habia dado, 31 de Octubre al primero y en primero del actual á la segunda, cesando los dias anteriores D. Félix Álvarez y Alonso y Dª Eulalia Durban Tarafas, Maestros interinos de las mismas.

Seguidamente la Junta acordó, quedar enteradas de las mencionadas comunicaciones, aprobar las posesiones dadas a los nuevos profesores por el Sr. Alcalde Presidente en nombre de la misma[5]."

5 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes de la Junta d'Instrucció Pública*, any 1883, acta n. 10.

6 - TIANA, A; OSSENBACH, G; SANZ, F. Historia de la educación (Edad Contemporánea). UNED, Madrid, 2002.

EL MONITOR
DE PRIMERA ENSEÑANZA

Portada d'un dels periòdics que utilitzaven els mestres en aquella època com a guia didàctica i pedagògica

LA LLEI MOYANO:

Parlar d'educació al segle XIX és parlar de la Llei Moyano, ja que fou a mitjan del segle XIX quan els governants s'interessen, per primer cop, per l'alfabetització dels seus habitants.

En relació a l'estructura educativa la llei abastava diferents aspectes, entre ells l'obligatorietat de la instrucció primària, dels sis als nou anys; l'obligatorietat d'una escola elemental per cada 500 habitants; i la gratuïtat i universalitat de l'escola, si bé en aquella època tothom pagava per anar-hi, aquesta llei establia que aquells que demostressin la impossibilitat del seu pagament mitjançant certificats municipals restarien exempts de fer-ho.

A les escoles de primària el nou currículum estava integrat per les matèries de cristiana, història sagrada, lectura, escriptura, gramàtica, ortografia, principis de geometria, dibuix lineal i agrimensura, geografia i història i nocions de física i història natural. En el cas de les nenes s'eliminen les matèries tècniques (agricultura, geometria, dibuix lineal, física i historia natural), són substituïdes pel que es denominen labors pròpies del seu sexe com les labors de retall i higiene domèstica[6].

El mestre dels ribetans

En arribar a Ribes i havent pres possessió del seu càrrec, Cristòfol Cuadras, conegut com Tofolet de la Carretera, li feu cessió d'una escola mancada d'elements i buida d'alumnes[7].

S'explica que aquest li donà una palmeta amb senyals d'haver estat utilitzada. El Mestre preguntà per a què s'utilitzava i en Tofolet li respongué que la necessitaria en conèixer els alumnes que tindria. Corrales agafà la palmeta i la trencà, fent saber que ell no seguiria els mètodes tradicionals d'ensenyament[8].

Els seus mètodes d'ensenya-ment es basaven en la motivació i no pas en la imposició. Va saber ser rígid però proper a les necessitats individuals dels seus alumnes. Ràpidament s'integrà en el funcionament de l'escola i se la va fer seva, demostrant a la Junta d'Instrucció Local resultats efectius en la seva tasca docent. Amb només uns mesos de feina trobem la següent valoració a la seva tasca educativa:

"Que los [exámenes] que tuvieron lugar el dia 28 de [agosto] en la segunda escuela de niños dirigida por su nuevo profesor el Sr. Don Juan Corrales y Miralles, satisfacieron las aspiraciones de la Junta, que no esperaba por cierto un resultado tan satisfactorio en atención al estado deplorable en que se hallaba debido al largo periodo de interinidades porque pasó, y al poco tiempo que ha tenido dicho señor Profesor, para organizar las asignaturas, desde su toma de posesión en la dirección de la misma, lo que es una evidente prueba del ello y especial interés con que procura inspirar á sus tiernos alumnos deseos de saber y educar[9]."

Ràpidament el mestre es guanyà la confiança de les famílies i dels alumnes. Va fer blanquejar l'escola i va fer construir una tarima al fuster Prudenci Rafel[10].

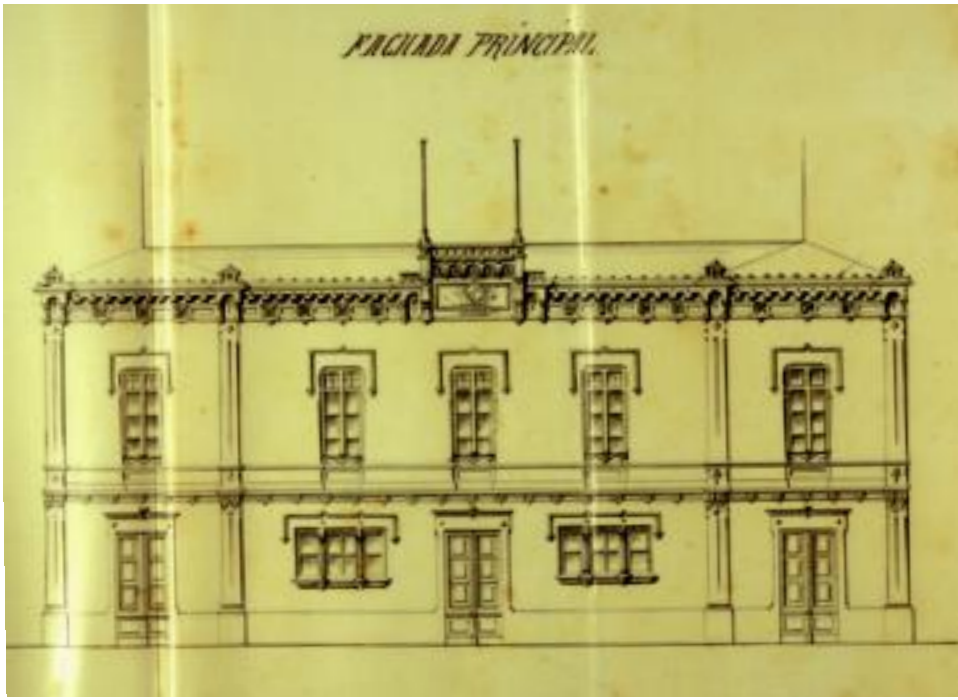

Projecte de les Escoles Públiques de 1880 que mai arribà a realitzar-se

7 - *Eco de Sitges*, núm. 2466, 3 de setembre de 1933.

8 - BARRASA, J. L. i CALERO, R. (ja citat) p. 103.

9 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes de la Junta d'Instrucció Pública*, 1º de septiembre de 1884.

10 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes del Ple de l'Ajuntament.* Any 1884, acta n. 15, foli 19.

El nou mestre substituí com a director de l'escola de nens número dos Jaume Giralt i Saldas, que cessà el 19 de maig de 1883 i durant aquest breu període fins la incorporació de Joan Corrales l'escola fou ocupada pel mestre interí Félix Álvarez i Alonso.

En aquell moment les escoles estaven obligades a passar comptes davant l'Ajuntament com a mínim un cop l'any, i excepcionalment quan un mestre marxava de l'escola. L'any 1883, en marxar el mestre Álvarez, rendí comptes i els diners sobrants els gestionà la Diputació Provin-

Compres del mestre a la seva arribada a Ribes

CAPITULO 1:
Enseres y útiles de enseñanza:
Un armario de madera para colocar los diferentes objetos y enseres de enseñanza. Un cántaro de hoja de lata. Dos botellas para guardar la tinta. Un termómetro. Una colección de medidas de estaño. Una colección de pesas de latón. Una colección de pesas de Hierro. Un metro lineal de caoba. Impresos presupuestos y estados de matricula. Un almanaque del Maestro por Cegama. Premios para exámenes y durante el curso.
CAPITULO 2:
Aseo y limpieza:
Barrer la escuela y sus dependencias. Por haber pintado los arrimaderos de la escuela. Por el blanqueo de la escuela y dependencias. Premio de habitación correspondiente a un semestre.
Libros y otros objetos de enseñanza para los pobres:
Un ejemplar Escritura y lenguaje de España. Otro id. Guía del Artesano ambos por Paluzie. Otro id. Del Cuaderno 5 de lectura por Avendaño. Dos ejemplares Catecismo Doctrina Cristiana.
Cuatro id del Método lógico por Puig y Sevall. Dos id Aritmética por Casals. Tres pizarrillas. Una caja de pizarrines.
Papel, plumas y tinta para los pobres:
200 cartapacios comunes y 50 papel blanco. Cuatro cajas plumas Eguren. Ingredientes para tinta. Doscientas barritas de yeso.
Total: 206 pesetas y 25 céntimos[11]

11 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes. Pressupostos Escolars. Caixa AC 3161.

cial, sent destinats a arreglar "el camino que desde el extremo del puente conduce al caserio de las Parelladas; así como las calle de las Rocas y el camino[12]".

El matrimoni Corrales Tubau va arribar a Ribes tenint tres fills, en Joan, la Josefa i la Paquita. A Ribes en naixeren tres més, la Conxita, en Manel i l'Àngela. Encara en naixeria un més, la Pilar, però aquesta a Esplugues de Llobregat. A causa d'aquesta família nombrosa el mestre i la seva esposa van haver de treballar dur. Així doncs, Joan Corrales feia classes de reforç als seus alumnes fora d'horari, un fet que li costà un toc d'atenció per part de les autoritats de la Diputació[13], ja que no era una pràctica permesa.

Al llarg de la seva estada a Ribes Joan Corrales va viure en diferents dependències. De 1883, any d'arribada, a 1891 ocupà la casa propietat de Josefa Giralt i Francolí situada al número 37 del carrer de les Roques, actualment anomenat carrer del Pi. Entre els anys 1891 i 1893 la família passà a ocupar la casa número 14 del Carrer de Sitges, propietat de Cristòfol Freixedes i Massó. I finalment de 1893 fins a la seva marxa, el 1896, va viure al pis segon de la Casa Capitular[14]. El fet que el mestre i la seva família visquessin en el mateix espai que albergava l'escola propicià que fos la seva esposa, Josefa Tubau, l'encarregada de netejar l'escola cobrant trenta pessetes l'any[15].

Ribes aleshores comptava amb tres Escoles Públiques[16]. L'escola Pública número 1, dirigida durant molts anys pel mestre José María Cassí Pont, i que albergava els nens més petits; l'escola número 2, dirigida per Joan Corrales i Miralles, amb nens d'edat superior; i l'escola de nenes, dirigida per Rita Luque.

Cal tenir present que, fins aquell moment, la Casa del Terme situada a Sota-ribes era seu de l'Ajuntament i les escoles públiques, fet que s'explica perquè al llarg dels anys els mestres havien exercit de secretaris municipals pel fet de saber llegir i escriure[17]. L'any 1833 l'Ajuntament i les escoles públiques es traslladaren a l'antic hospital, ubicat a l'edifici que actualment allotja l'Ajuntament, havent de fer reformes per ampliació l'any 1846[18]. Tot i això les escoles continuaven presentant mal estat.

"Las escuelas ocupaban los dos lados de los bajos de estas Casas Consistoriales, en locales unicamente propios para bodegas, puesto que su estrechez, falta de luces y ventilación. Tienen el techo bajo y el piso a menos nivel que la calle, lo que ocasiona una constante humedad en perjuicio de la

Ribes aleshores comptava amb tres escoles públiques

12 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes. *Llibre d'actes del Ple de l'Ajuntament*. Any 1883, acta n. 18.

13 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes. Correspondència nº 936 de la Junta d'Instrucció de la província de Barcelona, 5 d'agost de 1887.

14 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes. *Dades d'Empadronament Veïnal*, any 1889, fulls 104 i 184.

15 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes. Pressupostos Escolars. Caixa AC 3161.

16 - No hem de confondre el concepte d'escola d'aquell moment amb el de l'escola actual. Llavors s'anomenava escola a cada aula d'alumnes, separada per grup d'edat i sexe. Així mateix Ribes comptava amb una escola privada de nenes, la Divina Pastora.

17 - CARBONELL i GRAU, P: *80 anys. Després de la Casa de Terme a la Casa de la Vila actual*. Programa de Festa Major de Sant Pere. Ribes, 1973.

18 - MIRET i MESTRE, X: *De la Casa del Terme a l'Ajuntament actual*. Programa de Festa Major de Sant Pere. Ribes, 1993.

salud de los niños y profesores [19]“

Un ambiciós projecte de 1880 ubicava les escoles i l'Ajuntament a la plaça de la Constitució, que avui dia coneixem amb el nom de plaça Marcer, i es va fer amb la intenció que aquella nova plaça esdevingués el centre del poble, amb els edificis més representatius del municipi: el jutjat municipal, l'Ajuntament, les escoles públiques i també la construcció de l'Església nova[20], en uns terrenys propietat de Pere Puig i Vallés[21]. Però davant la manca d'interès i la por davant un projecte tan costós es va desestimar el projecte i finalment es reformà l'edifici de l'antic hospital. Així doncs fou el 30 de juny de 1893 quan s'inaugurà l'actual Casa de la Vila, en la qual s'hi ubicaren els serveis administratius propis de l'ajuntament, el jutjat municipal i dues aules de les escoles nacionals, així com pisos per als treballadors municipals mitjançant un projecte de Bonaventura Pollés i Vivó. L'escola de nenes a Ribes, però, no seguí aquests paràmetres ja que la seva titular, Rita Luque, des de la seva arribada al poble donà les classes a la seva pròpia casa situada a la Plaça Constitució núm. 2, corrent a compte d'ella el lloguer de l'espai[23]. Amb la creació del nou projecte d'escoles públiques a

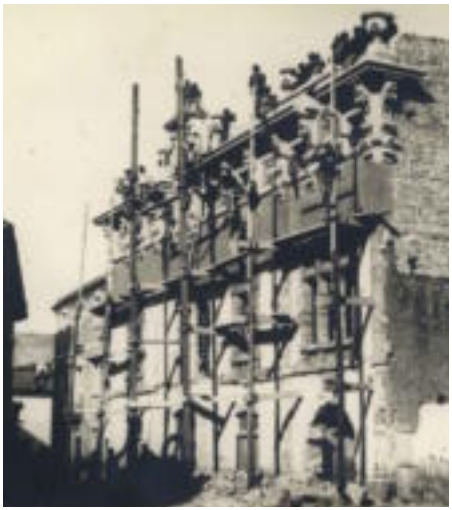

La Casa Consistorial en plena reforma. Va ser inaugurada el 30 de juny de 1893 Font: Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes.

l'ajuntament actual s'ubicaven en el mateix espai les tres escoles, però novament la mestra Luque preferí continuar donant les classes a casa seva, en aquell moment situada a la plaça del Centre número dos[24].

La figura de mestre en aquella època era un membre del poble venerat i estimat, i estava a l'alçada de figura d'autoritat. Com a tal se'l convidava, juntament amb el jutge municipal, el comandant dels mossos d'esquadra, el veterinari titular i el sereno, als actes organitzats per l'Ajuntament, entre ells la Festa Major[25], i els organitzats per la Parròquia, com les funcions religioses de Corpus o Setmana Santa[26].

19 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes. Còpia original de l'expedient instruït per l'Ajuntament per demanar subvenció al Govern de S.M per construir un edifici destinat a escoles de nens i nenes. Sant Pere de Ribes, novembre de 1881

20 - FERRET, A; MIRET, J; MIRET, X: *Un segle de l'església nova de Ribes (1910-2010)*. Programa de Festa Major de Sant Pere. Ribes, 2010.

21 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes. Còpia original de l'expedient instruït per l'Ajuntament per demanar subvenció al Govern de S.M per construir un edifici destinat a escoles de nens i nenes. Sant Pere de Ribes, novembre de 1881.

22 - CARBONELL i GRAU, P: *El Ribes dels nostres avis*. Programa de Festa Major de Sant Pere de Ribes, 1975.

23 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes del Ple de l'Ajuntament*, any 1885, acta n. 22, foli 30.

24 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes de la Junta Local d'Instrucció Pública*, any 1893, acta n. 7.

25 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes del Ple de l'Ajuntament*, any 1890, acta n. 4, foli 5.

26 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes del Ple de l'Ajuntament*, any 1889, acta n. 15, foli 20.

El funcionament de l'escola de Ribes

En el context històric del segle XIX l'Església té un poder important en la societat i du a terme un control exhaustiu sobre la cultura i l'educació. La llei Moyano d'Educació de 1857[27] obligava a les autoritats civils a permetre el control educatiu per part de les autoritats eclesiàstiques.

A Ribes, com a molts dels pobles, el capellà era qui exercia les visites mensuals a l'escola per observar-ne el funcionament correcte: portar un control de l'assistència dels alumnes i un ensenyament moralment adequat; unes visites que feia juntament amb un representant del Comú. A aquestes visites cal sumar-li les inspeccions, que de tant en tant, feia l'Inspector Provincial de la Primera Ensenyança[28].

"Diose cuenta de que los Sres. Presidentes y el Rdo. Sr. Cura – Párroco pasaron visita mensual reglamentaria á las Escuelas públicas municipales el dia veinte del actual notando en ellas escasa concurrencia debido sin duda á las faenas agrícolas de la estación, no obstante el interés de los Sres. Profesores[29]."

La Llei Educativa establia una sèrie de matèries a cursar. En el cas de Ribes trobem que l'escola pública de nens número 1 impartia: Doctrina Cristiana i Nocions d'Història Sagrada, Lectura, Nocions de Geografia i Gramàtica Castellana, Aritmètica, teòrica i pràctica, i Escriptura. L'Escola pública de nens número 2 impartia: Doctrina Cristiana i Nocions d'Història Sagrada, Lectura i Gramàtica Castellana, nocions d' Agricultura i Geografia, Aritmètica, teòrica i pràctica, Escriptura i Dibuix. Per la seva part, l'escola pública de nenes impartia: Doctrina Cristiana i Nocions d'Història Sagrada, Lectura, Gramàtica Castellana, Aritmètica i Escriptura, així com costura[30].

Un altre dels objectius de la Llei fou combatre l'absentisme escolar. Per aquest motiu els mestres es van veure obligat a portar un control d'assistència que havien de remetre a la Junta d'Instrucció Local.

"Se acordó a propuesta del Sr. Presidente que se ordenara a los Maestros de las escuelas públicas de este pueblo que mensualmente remitan á esta Junta un estado de faltas y comportamiento de todos y cada uno de todas los niños y niñas que se concurren á sus respectivas escuelas, haciendo notar también las faltas graves que se cometieron[31]."

A nivell de funcionament els mestres tenien potestat per decidir els millors horaris pels seus alumnes, els dies de vacances, les necessitats materials de l'escola... sempre i quan passés la supervisió de la Junta Local d'Instrucció

27 - La llei Moyano en els seus articles 153 i 295 establia que l'església "pudiera velar por la pureza de la doctrina, de la fe y de las costumbres, así como de la educación religiosa de la juventud".

28 - *Eco de Sitges*, núm 47, 5 de maig de 1895.

29 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes de la Junta Local d'Instrucció Pública*, any 1889, acta n. 5.

30 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes de la Junta Local d'Instrucció Pública*, any 1888, acta n.11, foli 6.

31 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes de la Junta Local d'Instrucció Pública*, any 1883, acta n.1.

Pública.

"Comunicación de la Sra Maestra de niñas de fecha de anteayer, proponiendo á la Junta se las autorice para variar las horas de escuela desde el primero de Junio próximo, de siete a diez, por la mañana y de tres á seis de la tarde... habiendo las seis horas diarias de clase previstas[32]."

El calendari escolar estava subjecte a les feines del camp. L'escola iniciava el curs a l'octubre i acabava a l'agost, i feia vacances els dies més assenyalats de Nadal, Setmana Santa i tot el mes de setembre, època de la verema.

"Teniendo en cuenta las costumbres establecidas en este pueblo, la Junta acordó que las tres escuelas públicas tuvieran vacaciones durante el mes de septiembre y no estaran abiertas las escuelas[33]".

Els exàmens es feien dues vegades l'any, abans de les festes nadalenques i a finals de juliol, si bé posteriorment aquests últims passen a fer-se els últims dies d'agost.

"El Sr. Cuadras manifiesta la conveniencia de trasladar la epoca de los exámenes generales y en vez de ser á primeros de Julio, se celebren a últimos de Agosto, á fin de que estuvieran mas proximos a las epocas de vacaciones y los nuevos Maestros pudieran mejor preparar á sus discipulos que en la epoca del espurgo ha dejado ya de asistir á las clases en gran parte defiriendo así á las indicaciones de los mismos profesores, la Junta acordó que los exámenes que habian de tener lugar a primeros de julio se transladan á los dias 27, 28 y 29 de Agosto y que el dia 31 se verifiquen con toda la solemnidad posible la distribución de premios á los alumnos, dejando á la elección del Ayuntamiento el sitio y hora que podran tener lugar la ceremonia".[34]

L'acte que marcava el final de curs era l'entrega de premis als alumnes més destacats de l'any. Era un acte solemne, amb la participació de les famílies, els alumnes, la Junta d'Instrucció Local, membres de l'Ajuntament, el capellà i els mateixos mestres. Amb l'arribada de Joan Corrales a Ribes, l'entrega de premis va passar a realitzar-se al Saló de Sessions de l'Ajuntament, donant-li així un caire més rellevant i institucional.

"...Que la solemne y pública distribucion de premios que tuvo lugar con gran esplendor y por primera vez en este pueblo el dia anterior, 31 de agosto, en el gran salón de sesiones de esta Casa Consistorial previamente adornado y con asistencia del Cuerpo municipal, llenó por completo las aspiraciones de la Junta local, habiendo dado con ello la Cor-

El calendari escolar estava subjecte a les feines del camp

32 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes de la Junta Local d'Instrucció Pública*, acta del 16 de maig de 1884

33 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes de la Junta Local d'Instrucció Pública*, any 1883, acta n. 7.

34 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes de la Junta Local d'Instrucció Pública*, acta del 16 de maig de 1884.

poración municipal una prueba evidentísima de la predilección que le merece la enseñanza y todo cuanto con ella se roce, base primordial del adelanto de los pueblos y perfeccionamiento .

En el testero del salon estaba colocado un gran tablado y bajo dosel el retrato de S.M el Rey, en cuyo estrado tomaron asiento a las cinco de la tarde el Cabildo municipal y esta Junta local, bajo la presidencia del Sr. Alcalde Don José Carbonell y Jacas. (...)

Subió a la tribuna el Señor Cassí y leyó un discurso; luego recitó otro el alumno de la segunda escuela de niños, Don José Cuadras Cuadras, y despues la Sra. Maestra dio lectura a un tercero; los dos primeros relativos a la importancia que para el adelanto y cultura de los pueblos reviste la enseñanza y el tercero ponderando los sacrificios que debió hacer la maestra para educar a las niñas que concurren a la escuela y para que se presentaran con aseo y limpieza[35]".

En aquells actes realitzats al llarg dels anys, s'entregaven diversos premis, variables segons el curs. Els premis habituals entre els nens eren atles geogràfics, llibres de lectura, diccionaris, contes americans, mentre que les nenes rebien estoig de costura, estampes, rosaris i llibres de missa. El premi més important, compartit tant per nens com per nenes, eren medalles de plata "con sus correspondientes lazos". Els mestres eren els encarregats de decidir el millor present per a cada alumne i el pressupost, de tots aquests, rondava les quaranta o cinquanta pessetes. Després de l'entrega de premis prenien la paraula un vocal de la Junta d'Instrucció Local, el capellà del poble i l'alcalde, que tancava l'acte[36].

Els mestres havien de passar comptes anuals a la Junta d'Instrucció Local. La llei municipal de 30 d'agost de 1870 establia que els mestres, cada mes d'abril, presentarien a dita Junta un pressupost duplicat per conceptes especificats de les despeses de material per a l'any econòmic següent: aplicant la meitat del pressupost a neteja, condicionament del local i material fix, i l'altre meitat a material fungible com tinta per escriure, plomes, paper, llibres, guix així com a l'adquisició dels premis finals.

Així mateix, hi havia un capítol destinat a cobrir les despeses de les famílies més necessitades Aquest pressupost era remès a la Junta Provincial, que era l'òrgan competent per aprovar-lo.

Amb l'arribada de Joan Corrales a Ribes, l'entrega de premis va passar a realitzar-se al Saló de Sessions de l'Ajuntament

35 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, *Llibre d'actes de la Junta Local d'Instrucció*, acta de l'1 de setembre de 1884.

36 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes. Pressupostos Escolars. Caixa AC 3161.

Lista de los alumnos de la segunda Escuela pública de niños de S. Pedro de Ribas, que fueron premiados en virtud de los Exámenes anuales.

Lengua castellana

Aritmética

Elementos geográficos

Moral de la niñez

Cuentas corrientes

El mestre marxa de Ribes

El 4 de gener del 1896 guanyà la plaça de mestre a Esplugues de Llobregat. Així doncs el 27 de gener del mateix any va presenciar l'última entrega de premis als seus deixebles sota la presència de l'alcalde, la Junta d'Instrucció pública, el mestre de l'escola número 1, la mestra de l'escola de nenes i les famílies.

El mestre Corrales en el seu comiat tingué unes paraules per mostrar el que sentia:

"solo falta que sepa expresar lo que siento en estos momentos. Este es el último acto oficial en que tomo parte pues en breve tiempo he de separarme de mis queridos discipulos y de sus apreciables familias, tomar posesion del nuevo destino que la Providencia me ha deparado, llevándome al lado de mis ancianos padres y familia, pero siempre doquiera que vaya llevaré indudablemente el recuerdo de este pueblo, las gratas impresiones que he experimentado. Siempre recordaré con placer que en San Pedro de Ribas, primer pueblo en que he ejercido el Magisterio público, dejo la más afectuosa y cordial expresion de simpatia, el mas profundo reconocimiento en primer lugar á las muy dignas autoridades que se han sucedido en el transcurso de estos años: á nuestro estimado Cura-Párroco por su interes y celo en su doble concepto de Vocal de la Junta Local; á esta misma por sus asiduidad en las visitas, lo cual estimula al Maestro y á los alumnos por ver constantemente a la autoridad en la Escuela; á los padres de familia que me han dispensado su confianza en la direccion de sus hijos; á mis tiernos alumnos por su docilidad y finalmente á todo el pueblo. Dios que es el dispensador de todas las gracias, conceda á todos toda suerte de felicidad como deseo para mi en el pueblo de Esplugas, donde tendran siempre un amigo en lo que se les ofrezca. He dicho".[37]

Amb la seva arribada a Esplugues de Llobregat, Corrales dinamitzà l'escola, com ja havia fet a Ribes, i va aconseguir augmentar el nombre d'alumnes matriculats, motiu pel qual l'ajuntament es veié obligat a traslladar l'escola de lloc.

Aquesta s'ubicà en una antiga fàbrica de llumins amb unes instal·lacions més àmplies però inadequades per la seva humitat i males olors. Joan Corrales es queixà reiteradament de les males condicions de la seva escola a la Junta Local d'Instrucció Primària, un fet que li provocà tensions amb les autoritats responsables de la ciutat d'Esplugues. Amb tot, aconseguí la construcció anys més tard d'un nou edifici escolar, l'actual escola Isidre Martí[38].

El 27 de gener de 1896 va presenciar l'última entrega de premis als seus deixebles

37 - Arxiu Municipal de Sant Pere de Ribes, Llibre d'actes de la Junta Local d'Instrucció Pública, acta del 27 de enero de 1896, foli 7.

38 - BARRASA, J. L i CALERO, R. (ja citat) p. 106.

39 - Arxiu Local d'Esplugues de Llobregat. Junta Local d'Instrucció Primària. 3 de març de 1910.

Corrales va exercir gairebé quinze anys de mestre a Esplugues i fora d'hores d'estudi donà classes d'esperanto i català a alguns alumnes particulars, cosa que provocà tibantors amb les autoritats eclesiàstiques de la ciutat. Fou llavors quan demanà el trasllat, el març de 1910 i li fou concedit a Arenys de Munt, localitat en la qual es jubilà l'any 1926.

En jubilar-se tornà a Esplugues de Llobregat, establint-se al carrer Prior, carrer que l'ajuntament republicà de l'any 1931 decidí anomenar carrer del mestre Joan Corrales.

Al cap de trenta-sis anys de la seva marxa, els seus deixebles decidiren fer-li un homenatge

L'homenatge durant la segona República

Al cap de trenta-sis anys de la seva marxa, quan els seus deixebles eren ja grans, però mantenien viu el record d'aquell mestre que tant els va ensenyar, van decidir organitzar un homenatge a la seva persona. Tan sonat va ser que l'Eco de Sitges del diumenge 3 de desembre de 1933 li dedicà dues planes.

"Les amicals festes del diumenge, dia 27 d'Agost, un programa d'actes en honor del Sr. Joan Corrales i Miralles, que actuà de mestre d'escola pública d'aquesta població des de l'any 1883 a 1896, dignificaren als seus iniciadors, commogueren al venerable pedagògic i agradaren extraordinàriament als seus alumnes, uns seixanta ribetans pertanyents a totes les classes socials i sector polítics. Fou una exemplar festassa vertaderament de poble i de quina sincera unanimitat pot estar orgullós i satisfet el senyor Corrales.

S'inicià l'homenatge amb una Missa i cant d'Absolta pels companys difunts, essent celebrant el company Mossén Rossend Llosas, avui Ecònom de Sant Jaume, de Barcelona.

Seguidament, el senyor Corrales amb la seva esposa i fills, l'Alcalde senyor Cuadras, l'Ecònom Mossén Josep Maria Vàzquez i el grup d'alumnes que foren de l'homenatge, visitaren el Redós de Sant Josep i Sant Pere i els locals de la Societat d'Agricultors Obrers i Centre Social, admirant de passada l'aixamplament urbà i l'urbanització de les places Marcer i de l'Església.

A dos quarts de dues, tots s'aplegaren al menjador de la fonda d'en Rafel, omplenant la taula, disposats a consumir el menú, ben fet i ben servit. Presidí el senyor Corrales i

la seva esposa senyora Pepeta Tubau, junt amb els senyors Alcalde i Ecònom i els senyors mestres de les Escoles Graduades. Duran l'àpat, de manifesta germanor, regnà l'alegria i expansió pròpia dels grans dinars amicals".

Al llarg del dinar diversos alumnes del mestre Corrales lloaren les seves bondats i saber fer, entre ells Cristòfor Cuadras, Josep Mestre i Puig i el mossèn Rossend Llosas; el director de l'Escola Graduada de Ribes, Josep Ramos; el professor de les Escoles Graduades, Josep Rocamora; el jutge municipal, Francisco Montaner; l'alcalde Josep Cuadras i Marcer; i l'ecònom de la Parròquia, Mossèn Josep Mª Vázquez.

Seguidament, es visitaren les Escoles Graduades i la Casa Comunal, on l'alcalde el rebé amb tots els honors i proposà que un dels nous carrers de Ribes portés el seu nom.

Posteriorment anaren al Foment de Ribes, on els seus alumnes li feren lliurament d'un artístic pergamí commemoratiu amb la firma de tots ells. Un pergamí que actualment la família encara guarda a la residència de Barcelona.

"Després de diversos parlaments l'homenatjat, emocionadíssim, remercià als seus antics deixebles tant delicadesa, deferència i estimació.

Eren les vuit del vespre quan termenaren les amicals festes en honor del Sr. Joan Corrales Miralles, qui, amb la seva família, se'n tornà en auto cap a Esplugas de Llobregat i mentres marxava el poble li tributà una ovació".

Joan Corrales morí el deu de novembre de 1938 al carrer Muntaner de la ciutat de Barcelona, residència de la seva filla Pilar, i va ser enterrat al cementiri de Sants.

Els descendents del mestre no s'han desvinculat mai del poble de Ribes. En Manel, un dels fills de Joan Corrales i Pepeta Tubau, nascut a Ribes, fou un excel·lent afinador de pianos i tant és així que treballà pel compositor i pianista Enric Granados.

En Manel visitava anualment Ribes per afinar els pocs pianos que hi havia al poble, entre ells els dels germans Bosch, que vivien al carrer del Pi.

La seva germana Angeleta Corrales, juntament amb la seva família, iniciaren estades estiuenques a Ribes vora l'any 1943. El doctor Roig i Raventós recomanà a Martí Soler i Corrales, nét del mestre i fill de l'Angeleta, un canvi d'aires per culpa de problemes de salut. Alhora, una altra filla d'Angeleta, la Montserrat, coin-

Els descendents dels mestre no s'han desvinculat mai del poble de Ribes

cidí amb la Maria Pascual de Cal Forner Vell cursant tercer de batxillerat a l'Institut Maragall de Barcelona, hi van establir una bona amistat. Aquests fets propiciaren que la família decidís llogar una casa a Ribes per passar temporades.

Fou en aquella època quan van poder continuar la seva relació amb les germanes Bosch i amb el germà Bosch, que llavors exercia de secretari de l'Ajuntament, així com una bonissima relació amb la família Giralt de Can Panxo. En la seva estada a Ribes conegueren molts dels deixebles del mestre Corrales, que mostraren el seu record obsequiant a tota la família amb productes de la seva collita. Els néts del mestre afirmen amb nostàlgia que "és agradable recordar els comentaris dels seus deixebles. Quan hi havia discussions sobre alguns comptes, per exemple mentre jugaven a cartes, s'acabava donant la raó a un d'ells, perquè havia sigut deixeble del mestre Corrales. Haver estat alumne del mestre era tota una garantia".

Els seus néts, Joan i Martí Soler i Corrales foren membres actius del grup Fe, Art i Esplai (FAE) relacionant-se, entre d'altres, amb Jaume Gómez i Puig i Pere Carbonell i Grau, i el mateix Joan establí la seva segona residència a Ribes, sent conegut pels ribetans per "en Corrales", el seu segon cognom.

Tot i la marxa del mestre, ja fa més d'un segle, Ribes ha de continuar tenint present el seu record, i continua esperant allò que es va prometre en temps de la República: que un dels nous carrers de Ribes portés el seu nom.

L'alcalde republicà proposà que un dels nous carrers de Ribes portés el seu nom. A dia d'avui resta pendent

Agraïments

A l'Altaveu per donar-los l'oportunitat de posar-nos en contacte amb la família Soler Corrales. La seva tasca, i la dels seus col·laboradors, en favor de la cultura i del poble és impagable. Als arxivers de Sant Pere de Ribes, la Laura Tomás i el Jesús Castillo, per fer-nos tan fàcil com era possible la feina de recerca a l'arxiu. Al membres de la Junta del GACR per les seves petites aportacions al treball. A tots aquells que han hagut de suportar els nostres nervis per la realització d'aquest treball, alhora que la nostra il·lusió amb el resultat esdevingut.

A la família Soler i Corrales: la Montserrat, la Pilar, el Martí i en especial el Joan (amb qui hem compartit moments entranyables en fer aquesta separata), per mantenir viu el record de l'avi Corrales.

A tots els/les mestres, professors/es, educadors/es, i tots aquells que realitzen una tasca docent i educativa. Una feina feixuga i sovint poc agraïda però que alhora té el millor dels regals: el somriure dels més petits.

I no oblidem mai que...

" La llibertat és una conquesta a què l'home (i la dona) arriba per mitjà de l'educació i la cultura "

Rosa Sensat

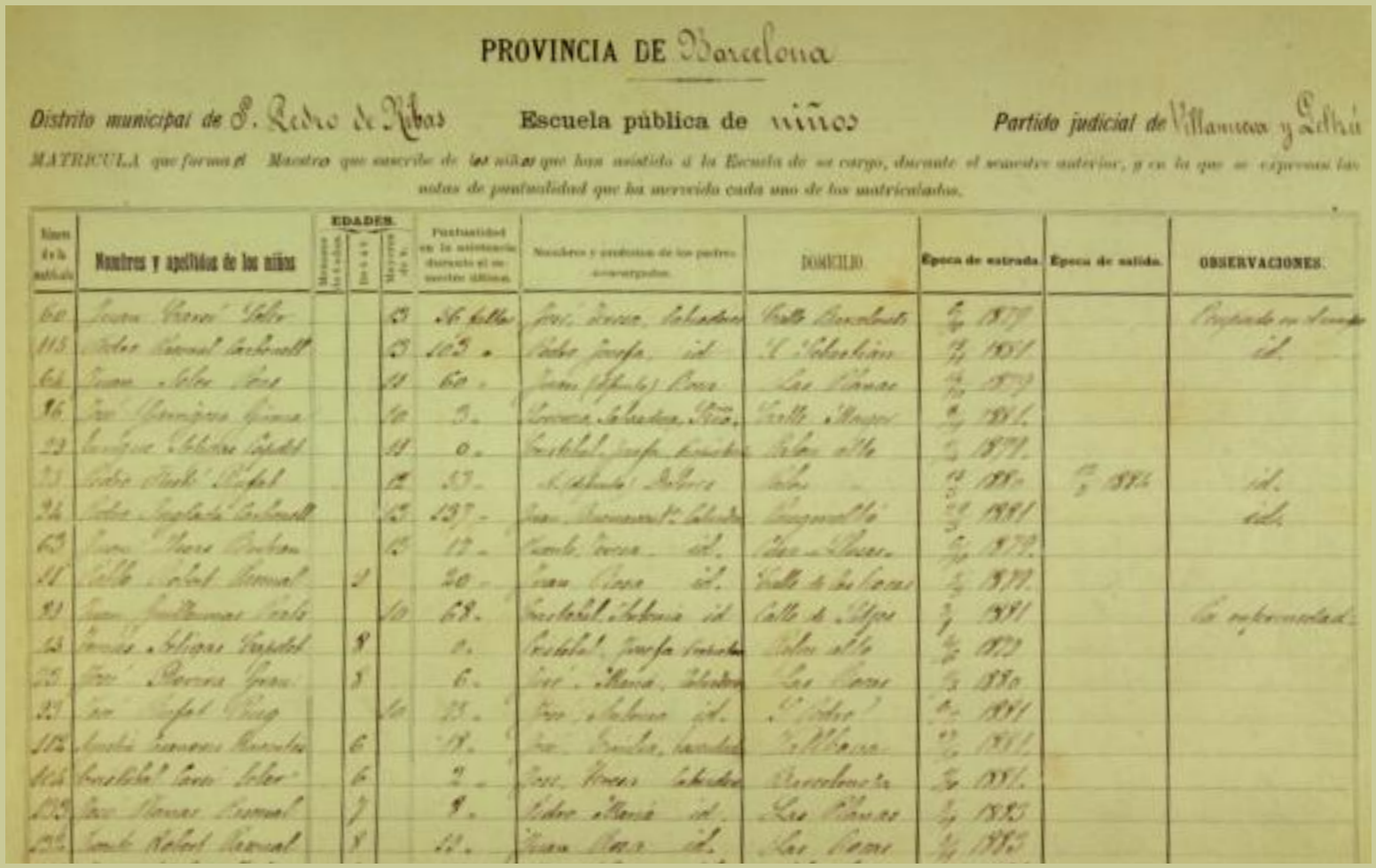

PROVINCIA DE Barcelona

Distrito municipal de S. Pedro de Ribas — Escuela pública de niños — Partido judicial de Villanueva y Geltrú

MATRICULA que forma el Maestro que suscribe de los niños que han asistido á la Escuela de su cargo, durante el semestre anterior, y en la que se expresan las notas de puntualidad que ha merecido cada uno de los matriculados.

Número de la matrícula	Nombres y apellidos de los niños	EDADES: Menores de 5 años	EDADES: De 5 á 9	EDADES: Mayores de 9	Puntualidad en la asistencia durante el semestre último.	Nombres y apellidos de los padres ó encargados.	DOMICILIO	Época de entrada.	Época de salida.	OBSERVACIONES.
60	Josefa Vives Soler			13	86 faltas	José Vives Sebastian	Calle Barcelona	1 Enero 1877		Empezó en Enero
115	Isidro Manuel Sebastian			13	103 "	Isidro Josefa id	C. Sebastian	1 Enero 1881		id.
64	Juan Soler Sola			11	60 "	Juan Joseph Sola	Las Casas	1 Enero 1877		
96	José Domingo Gomez			10	3 "	Gomez Sebastian Tio.	Calle Mayor	1 Enero 1881		
23	Enrique Isidro Capdet			11	0 "	Isidro Josefa Isidro	Soler 116	1 Enero 1877		
73	Isidro Isidro Manuel			12	57 "	Isidro Isidro Soler	Soler	1 Enero 1877	5 Abril 1877	id.
94	Isidro Isidro Sebastian			13	137 "	Juan Bautista Isidro	Empedrado	1 Enero 1881		id.
63	Juan Maria Isidro			12	13 "	Isidro Josefa id.	Las Casas	1 Enero 1877		
11	Isidro Isidro Manuel	1			20 "	Juan Pere id.	Calle de las Casas	1 Enero 1877		
91	Juan Guillermo Isidro			10	68 "	Isidro Antonia id	Calle de Vives	1 Enero 1881		Con reprensión
28	Tomas Vives Capdet	8			0 "	Isidro Josefa Isidro	Soler 116	1 Enero 1877		
25	José Pascua Juan	3			6 "	José Maria Isidro	Las Casas	1 Enero 1880		
27	José Isidro Pino			10	23 "	Pedro Antonia id.	C. Soler	1 Enero 1881		
112	Isidro Ramon Buenaventura	6			18 "	Juan Isidro Isidro	Calle Nueva	1 Enero 1881		
118	Isidro Isidro Soler	6			2 "	José Vives Isidro	Barcelona	1 Enero 1881		
119	Juan Ramon Manuel	7			9 "	Isidro Maria id.	Las Casas	1 Enero 1881		
120	Isidro Isidro Manuel	8			11 "	Juan Pere id.	Las Casas	1 Enero 1881		

Fragment d'una llista de matrícula de l'Escola nº 2

Gerard Coll Milà - Míriam Ojeda Martínez

L'Escola a Ribes a finals del segle XIX: Recordant el mestre Joan Corrales i Miralles

Ajuntament
Sant Pere de Ribes